

Hét hengelsportmagazine van Fryslân

FISK & WETTER

Fisk&Wetter is een uitgave van Sportvisserij Fryslân

Actuele informatie van Sportvisserij Fryslân

NIEUWE WEBSITE

Sportvisserij Fryslân heeft haar website volledig vernieuwd! Niet alleen het design heeft een nieuwe look gekregen, ook is er bij het navigeren op de site meer uitgegaan van 'touch' (het aantikken met je vinger) en 'swype' (scrollen met de hand). Verder wordt meer gebruik gemaakt van beeld en iconen en zijn social media (Facebook, YouTube) geïntegreerd in de website.

Het aandeel mobiele gebruikers (smartphones en tablets) van onze website groeit de laatste drie jaar erg snel: van enkele procenten tot meer dan 40%.

FEEDBACK

Kijk gerust eens rond op de site en blijf zo op de hoogte van alles wat met de sportvisserij in Friesland te maken heeft. Mocht je tegen problemen aanlopen of een foutje ontdekken: meld dit aan ons!

De komende periode wordt nog hard gewerkt aan verdere optimalisatie van de nieuwe website.

Houd www.visseninfriesland.nl dus goed in de gaten voor nog meer nieuwe pagina's boordevol handige informatie en nieuwsupdates!

De website van Sportvisserij Fryslân is volledig vernieuwd.

FRYSKE URL

Sportvisserij Fryslân heeft het domein sportvisserij.frl vastgelegd, dus binnenkort kom je ook via www.sportvisserij.frl op onze website. Op www.facebook.com/SportvisserijFryslan wordt aangekondigd wanneer dit domein live gaat. Like ons dus en blijf op de hoogte van alle nieuwtjes en actuele zaken.

VISSSEN MET DE MS MARKOL

De MS Markol lijkt op het eerste gezicht op een gewone rondvaartboot. Maar dit fraaie schip in de Rjochte Grou aan de Oedsmawei is speciaal ingericht voor mensen met een beperking. Bijvoorbeeld om te gaan vissen.

De MS Markol is speciaal ingericht voor activiteiten met mensen met een beperking.

Het activiteitschip MS Markol heeft capaciteit voor maximaal 30 niet-rolstoelgebonden gasten of 14 rolstoelgebonden gasten en 15 niet-rolstoelgebonden gasten. Het is de bedoeling dat de gasten zoveel mogelijk op een actieve manier bezig zijn met de watersport: bijvoorbeeld het voorbereiden van een vaartocht of het bepalen van de vaartroute, maar ook zelf het stuurwiel in handen nemen onder het toezien van de schipper behoort tot de mogelijkheden. Uiteraard is het ook mogelijk om gewoon te genieten van het prachtige Friese landschap dat rustig aan je voorbij trekt.

VISMEESTER AAN BOORD

Voor hen die willen, is er ook de mogelijkheid om een hengeltje uit te gooien. Dit laatste gebeurde ook tijdens een vaartocht afgelopen zomer met een groep mensen met een verstandelijke beperking. Tijdens deze dag is ook Vismeester Jan van der Werf van Sportvisserij Fryslân mee geweest om de gasten te ondersteunen bij het vissen. Het was een prachtige dag waarbij door iedereen een visje werd gevangen.

BEVORDEREN WATERRECREATIE

De stichting Gehandicapten Watersport Grou stelt zich ten doel de watersportgebonden recreatie in Fryslân voor mensen met een beperking te bevorderen. De Markol kan worden geboekt door verenigingen, stichtingen of organisaties voor mensen met een handicap. De mogelijkheid bestaat om een dagtocht of meerdaags arrangement te boeken. In overleg met de gebruikers kan een route en activiteitenprogramma worden georganiseerd. Meer info op: www.msmarkol.nl

gen. Vismeester Jan had het 'smoordruk' met de vissers, maar hij heeft genoten van het enthousiasme van de

gasten en van het zichtbare plezier dat het sportvissen hen bood.

ZEEFORELPROJECT LAUWERSMEER

Afgelopen voorjaar zijn in het Lauwersmeer 1.000 zeeforellen uitgezet in het kader van het Zeeforelproject Lauwersmeer. Kort daarna zijn zo'n 5.000 jonge zeeforelletjes losgelaten in de beeklopen van het Grootte Diep en Oostervoortsche Diep in de kop van Drenthe. Hoe gaat het nu met deze vissen?

Aan de foto van visgids Rene van den Burg te zien gaat het goed met de zeeforel in het Lauwersmeer. Half augustus ving hij daar deze kerngezonde zeeforel, die duidelijk is gegroeid sinds hij is uitgezet. Rene ving de vis aan een klein plugje nabij Dokkumer Nieuwe Zijlen. Het is de bedoeling dat er komend voorjaar een tweede uitzet plaatsvindt op het

Lauwersmeer. Dan worden er 2.000 tot 3.000 zeeforellen uitgezet.

ONDERZOEK BEEKLOPEN

Inmiddels is ook onderzocht hoe het met de jonge visjes in de Drentse beeklopen gaat. De eerste signalen zijn bemoedigend en als het goed is, trekken deze zeeforelletjes uiteindelijk naar

zee om daar uit te groeien tot volwassen exemplaren. Zodra ze na een paar jaar paairijp zijn, keren ze terug naar de beeklopen om zich hier voort te planten. Op www.vissen.nl kun je terugvinden wat het onderzoek in de beken precies heeft opgeleverd.

SAMENWERKING EN SUBSIDIE

Het Zeeforelproject Lauwersmeer is een samenwerkingsverband van de Waddenvereniging, Waterschap Noorderzijlvest, Staatsbosbeheer, de gemeente Dongeradeel, Sportvisserij Fryslân, Hengelsportfederatie Groningen Drenthe en Sportvisserij Nederland. Dit project wordt mede mogelijk gemaakt dankzij subsidies van de provincies Fryslân en Groningen in het kader van het Meerjarenprogramma Landelijk Gebied. In januari 2016 volgt een subsidieaanvraag bij het Waddenfonds, gericht op verbetering van de migratieroutes van de zeeforel en de ontwikkeling van het visterisme in de regio.

Rene van den Burg met een zeeforel van het Lauwersmeer.

'GROEN' VISSSEN MET LUTZ JACOBI

Tweede Kamerlid Lutz Jacobi (59) werd in 2009 en 2012 uitgeroepen tot de groenste politicus van Nederland. Als geboren en getogen Friezin – en woordvoerder Visserij en Friesland voor de PvdA – is zij dus de aangewezen persoon om 'groen' mee te gaan vissen op snoekbaars.

TEKST EN FOTOGRAFIE: SIU DE MOOR

Ik hoor je denken: groen vissen, wat houdt dat precies in? Dat staat voor bewuster omgaan met de omgeving waarin je vist, zonder concessies te doen aan de vangsten. In het specifieke geval van deze visdag nabij Grou-Jirnsom betekent dit dat we gaan vissen met loodvervangers en biologisch afbreekbare shads. Het is namelijk een kwestie van tijd voordat in

de toekomst het gebruik van lood in de sportvisserij wordt verboden.

LOODVERVANGERS

Dat is de reden dat ik al een tijdje enkele loodvervangers aan het testen ben met 'bio' shads en alternatieven voor de standaard loden jigkoppen. Dit seizoen kwamen rondom Grou al tientallen snoekbaarzen tot 82 cm

aan de groene combinatie even aan boord voor een paar foto's. Om een goede vergelijking te kunnen maken, heb ik tegelijkertijd ook doorgevist met het gebruikelijke materiaal voor de snoekbaarsvisserij zoals we dat al langer kennen.

WARMDRAAIEN

Deze sessie met Lutz Jacobi aan boord gaan we echter volledig 'groen' vissen. De MeeVISToestemming (www.meevistoestemming.nl) is geregeld, het zonnetje schijnt en Lutz heeft er zin in. Ze warmt haar armen al op voor de grote snoekbaarzen door enthousiast en veelvuldig naar andere waterliefhebbers en buurtbewoners

te zwaaien. In het Prinses Margrietkanaal laten we onze 'bio' shads zakken en al gauw wordt haar hengel krom getrokken. "Beet!", zegt Lutz. Aangezien er verder geen teken van leven komt van de andere kant van de lijn, kan ik haar er al snel van overtuigen dat het de bodem is.

VREEMDE CAPRIOLEN

Eenmaal los van de bodem gaat Lutz weer verder met

haar manier van verticaal. Dat doet ze zo op zo'n manier dat een aasvisje wel hele vreemde capriolen zou moeten uithalen om enigszins in de buurt te komen van die specifieke beweging. Om te laten zien dat zulke moves niet aantrekkelijk zijn voor de snoekbaarzen, demonstreer ik het resultaat van die onlogische bewegingen in het water. Na wat meer uitleg en praktijkvoorbeelden van de juiste slag, begint de Friese PvdA-politica het shadje al veel subtieler op en neer te bewegen.

DOSSIERKENNIS

In tegenstelling tot de verticaaltechniek, is Lutz wel goed op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in de sportvisserij. De baglimit voor de zeebaars en vispassages in het rivierengebied zijn enkele van de onderwerpen die ze aansnijdt. Als ik de warnetvisserij in de kustgebieden aankaart, zegt ze dat het met name de tegenstrijdigheden in de politiek zijn waartegen ze zich afzet. Als sportvisser benadruk ik dat een slechte visstand negatieve invloed heeft op het hele ecosysteem. Lutz legt daarop uit dat er soms verschillende belangen spelen. Een boer bij het Lauwersmeer heeft qua waterhuishouding andere wensen dan een natuurbeheerder of een sportvisser.

GOLFSLAGBAD

Als we voorbij worden gevaren door een motorboot die hoge hekgolven produceert, mompelt Lutz in zichzelf – ze is niet erg blij met het golfslagbad. Als de rust is weergekeerd, probeer ik weer wat aan haar verticaaltechniek te schaven. Die is inmiddels weer onnavolgbaar. Op de vraag van Lutz of ze een goede sportvisser is, moet ik even nadenken hoe ik mijn antwoord zal brengen. “In aanleg zeker wel, aan de motivatie ligt het zeker niet, maar veel praten tijdens het vissen belemmert je ontwikkeling als sportvisser.” Gelukkig hoor ik een harde lach en

PROFIEL LUTZ JACOBI

Lutz Jacobi is geen doorsnee politica. Ze is al sinds 1985 lid van de PvdA, maar had niet de brandende ambitie om actief de politiek in te gaan. Jacobi was directeur van de GGD De Friese Wouden te Drachten, toen ze negen jaar geleden door de PvdA werd benaderd voor een plek op de kieslijst van de Tweede Kamerverkiezingen van 2006. Ze stelde zich kandidaat en werd gekozen als lid van het parlement. Dankzij voorkeurstemmen werd ze bij de parlementsverkiezingen van 2010 en 2012 opnieuw gekozen. In de Tweede Kamer gaat ze no nonsens, oprecht betrokken en resultaatgericht te werk. Natuur is daarbij een van haar speerpunten. “Daar hoort ook natuurbeleving in de vorm van sportvisserij bij. De hengelsport heeft een belangrijke maatschappelijke functie, bevordert het welzijn en vertegenwoordigt een grote economische waarde.” Haar betrokkenheid laat ze duidelijk zien door regelmatig acte de présence te geven bij (Friese) sportvis gerelateerde evenementen.

krijg ik toestemming om dit in het artikel te verwerken.

FLAUWE AANBETEN

Omdat we slechts zo nu en dan wat flauwe aanbeten krijgen, besluit ik een andere kleur shad aan mijn Wolfram onderlijn (grote snoeken bijten zelfs 80/00 fluorocarbon door tijdens het aanslaan) te doen. Vlak daarna vang ik twee snoekbaarsjes op rij.

Om de sportvisbeleving wat completer te maken, gaat Lutz op mijn verzoek met de visjes op de foto – zelf moet ze het doen met één gemiste aanbeet. Het blijkt maar weer dat sportvissen meer is dan vangen, want samen kijken we terug op een hele plezierige sportvisdag die zeker voor herhaling vatbaar is. Al was het alleen maar om weer ‘even bij te praten’.

Actuele informatie van Sportvisserij Fryslân

In opdracht van Wetterskip Fryslân is de visstand van de Friese boezem uitvoerig onderzocht.

MONITORING VISSTAND FRIESE BOEZEM

In opdracht van Wetterskip Fryslân is het afgelopen najaar de visstand van de Friese boezemmeren, kanalen en andere wateren onderzocht.

Dit onderzoek is uitgevoerd door ecologisch adviesbureaus Altenburg & Wymenga en ATKB, in samenwerking met Friese beroepsvissers.

AUTEURS: MARK KOOPMANS EN MATTHIJS KOOLE

Wetterskip Fryslân is als kwantiteits- en kwaliteitsbeheerder van de Friese wateren al lange tijd actief op het gebied van visstandonderzoek. Deze Kaderrichtlijn Water (KRW) monitoringen geven een representatief beeld van de aanwezige visstand. Daarmee krijgen we inzicht in de soortensamenstelling, omvang – zowel in aantallen als in biomassa – en leeftijdsopbouw van de visstand. In dit artikel gaan we dieper in op de technieken die zijn gebruikt op de verschillende watertypen.

KUILVISSERIJ

Kuilvisserij wordt in Fryslân toegepast op de boezemmeren, de grote kanalen zoals

het Prinses Margrietkanaal en andere grotere wateren zoals het Nanneviid. Deze visserij wordt 's nachts uitgevoerd, omdat de vis in de avond en nacht meer aan het wateroppervlak aanwezig is en het sleepnet in het donker minder snel ziet aankomen. Bij de kuilvisserij wordt een trechervormig sleepnet door twee boten in een span voortgetrokken. Het sleepnet – ook wel stortkuil genoemd – heeft een vissende breedte van 10 meter en wordt voortgetrokken met een snelheid van ongeveer 5 km/h. Er worden doorgaans trekken van 1.000 meter uitgevoerd op het 'open water', waarbij vooral brasem, snoekbaars, spiering en pos worden gevangen.

ELEKTROVISSERIJ

Snoek, zeelt, ruisvoorn en de kleine modderkruiper houden zich meer schuil in de oeverzone van de meren. Daar wordt door middel van een aggregaat in een boot een elektrisch veld in het water aangebracht. De vis in de buurt van de positieve pool wordt verdoofd en kan zo gemakkelijk worden opgescheept. Bij deze bemonstering worden trajecten bevestigd van 250 meter.

ZEGENVISSERIJ

Bemonsteringen van kanalen en vaarten tot circa 20 à 30 meter breed worden vooral uitgevoerd met een zegen in combinatie met elektrovisserij. De zegen is een staand net, samengesteld uit een grote zak met aan beide zijden een lange vleugel. De zegen wordt aan weerszijden van het water over een standaardlengte van 250 meter handmatig naar een keernet toegetrokken. Tijdens het voorttrekken en binnenhalen van de zegen, wordt de omsloten vis naar de zak van de zegen geleid. Aansluitend op de zegenvisserij worden

beide oevers van het traject met het elektrovisapparaat bemonsterd. Tijdens de visstandbemonstering in 2015 zijn de Lende, de Lauwers, het Alddijp en de polderwateren op Ameland op deze manier bevist. Overige kleinere wateren, zoals stadsvijver en zwemplassen, kunnen met de zegen worden bemonsterd door middel van het rondvissen van de zegen. De zegen wordt hierbij vanaf de oever met een boot rondgevaaren. Bovenstaande manier van bemonsteren is in 2015 toegepast op de Kleine Wielen en de Deelen.

VERWERKING VIS

De gevangen vis wordt op soort gesorteerd en gemeten. Vooral bij de kuilvisserij en zegenvisserij is sprake van grote aantallen vis die, om schade aan de vis te voorkomen, snel moeten worden verwerkt. Hierbij wordt de vangst eerst naar soort- en lengtegroep gesorteerd, waarna op basis van het gewicht een representatief monster wordt genomen van de vangst. Dit monster wordt geheel doorgemeten. Om ook inzicht te krijgen in de lokale situaties, wordt van elk bevist traject een korte beschrijving gemaakt. Deze beschrijvingen worden later gebruikt voor ecologische duiding van de resultaten.

PISCARIA

Deze veldgegevens worden ingevoerd in het databaseprogramma Piscaria: een landelijke database voor de opslag en verwerking van visstandgegevens. De data worden in Piscaria omgerekend naar bestandschattingen per bemonsterd water. Deze schattingen worden uitgedrukt in kg (biomassa) vis per ha of aantallen vis per ha. Aan de hand daarvan wordt inzicht verkregen in het aandeel van de aangetroffen soorten in de visstand. Deze verhouding in biomassa tussen de soorten speelt een belangrijke rol in de KRW-score van het watertype. Zo is het de brasem die in biomassa de visstand in de Friese boezem domineert, waardoor deze wateren voor de KRW-maatlatten minder goed scoren.

MONITORING OP DE LEIJEN

Herman Schuurman mocht als teamleider bij Wetterskip Fryslân en gepassioneerd sportvisser mee met de monitoring op De Leijen. Hij doet verslag.

Er waait een straffe zuiderwind als we tegen de schemer het water opgaan. Om eerlijk vergelijkingsmateriaal te verkrijgen, worden dezelfde gebieden als afgelopen keer bevist. Daarnaast wordt er deze keer gebruik gemaakt van een dieptemeter met kaartplotter om de routes nu ook digitaal vast te leggen.

METEN IS WETEN

De vis wordt gevangen met een groot kuilnet, waar iedereen na elke trek nieuwsgierig in kijkt. Om de vis veilig aan boord te krijgen en goed te kunnen tellen, zoeken we steeds een plekje uit de wind. Daarbij komt de kennis van de plaatselijke beroepsvisser goed van pas, die zelfs in het aardedonker de weg blindelings weet te vinden. Na iedere trek gaat de gevangen vis in grote bakken met water, waarna ze ieder afzonderlijk worden gewogen en gemeten. Een routineklus voor de onderzoekers. Het gros van de vis bestaat uit magere brasems tussen de 20 en 40 centimeter. Daarnaast zitten er grote aantallen kleine spiering in het net en worden er duizenden minuscule baarsjes en posjes geteld.

SPELDAAS

De massale aanwezigheid van kleine vis verklaart de aanwezigheid van de goed uitzierende snoekbaarzen. Ook een aantal gezonde snoeken tot zo'n 90 centimeter passeren de revue. Opvallend is dat er bijna geen kleine brasem en voorn wordt gevangen. Ook de karpers geeft niet thuis – in vijf trekken komt er niet een boven. Alle gevangen vis wordt na de monitoring natuurlijk weer teruggezet door de uiterst nauwkeurige visdeskundigen. De resultaten van de gehele monitoring zijn naar verwachting begin 2016 bekend.

Tijdens de monitoring op De Leijen werd opvallend veel kleine spiering gevangen.

SPORTVISSER: 'LIT DY HEARRE!'

Sportvisserij Fryslân zet zich in voor de sportvisserijmogelijkheden in Friesland. Dat kunnen wij niet zonder jullie inbreng. Dus laat je horen via de onderstaande enquête en kom op dinsdag 23 februari 2016 naar de speciale inloopavond in Heerenveen met Marco Kraal van Vis TV. Zet dit in je agenda!

Fryslân is één van de waterrijkste provincies van Nederland. En in bijna alle wateren is vis te vinden én te vangen. Maar het ene water is het andere niet. Er zijn grote verschillen in de kwaliteit van het water en de geschiktheid van het water voor een goede visstand. Ook de sportvisserijmogelijkheden verschillen sterk per water. De afgelopen jaren is op veel plaatsen in de provincie geïnvesteerd in het verbeteren van de waterkwaliteit en in de aanleg van voorzieningen voor sportvissers. Maar hoe tevreden zijn de sportvissers hierover?

GEEF JE MENING

Sportvisserij Fryslân wil ervoor zorgen dat zoveel mogelijk aangesloten sportvissers in zoveel mogelijk viswater tegen redelijke kosten kunnen vissen. En natuurlijk moet dat viswater goed bereik- en bevisbaar zijn en de sportvisser een aantrekkelijke visstand bieden. Hierbij willen wij zoveel mogelijk van de sportvissers zélf horen wat daarvoor nodig is. Waar zijn belangrijke knelpunten op het gebied van bereikbaarheid? Waar zijn onze wateren niet meer goed bevisbaar? Hoe tevreden zijn onze sportvissers met de visstand in onze

viswateren? Moet er nog veel gebeuren of vinden we het prima zoals het is?

INLOOPAVOND

Op dinsdag 23 februari 2016 organiseert Sportvisserij Fryslân in Hotel De Heidehof in Heerenveen een speciale inloopavond voor alle Friese sportvissers. Tijdens deze avond vertelt Marco Kraal over zijn ervaringen in de Friese wateren. Maar we zullen ook uitgebreid bespreken hoe we het sportvissen in Fryslân nóg beter kunnen maken. De resultaten van deze avond dienen als input voor het Beleidsplan van Sportvisserij Fryslân voor de periode 2016-2020. Onder degenen die zich vooraf inschrijven én aanwezig zijn op deze avond worden tien exemplaren van de Fiskatlas Fryslân verloot. Dus geef je op via de onderstaande enquête of via www.visseninfriesland.nl en 'lit dy hearre!'

ENQUÊTE

OOK ONLINE IN TE VULLEN OP WWW.VISSEINFRIESLAND.NL

	Eens	Oneens
Mijn Friese viswateren zijn goed bereikbaar	☐	☐
Mijn Friese viswateren zijn goed bevisbaar	☐	☐
Ik ben tevreden over mijn vangsten	☐	☐

Ik wil dat Sportvisserij Fryslân meer aandacht besteedt aan (vul in):

.....
.....
.....

Geef je nu op voor de inloopavond op 23 februari 2016 in Heerenveen!

Ja, ik geef me op voor de inloopavond op dinsdag 23 februari 2016 en maak kans op de Fiskatlas Fryslân!

Naam: .....

Adres: .....

Woonplaats: .....

E-mail: .....

Telefoon: .....

Bovenstaande strook insturen naar: Sportvisserij Fryslân, Antwoordnummer 6051, 8900 VC Leeuwarden (een postzegel is niet nodig).

Colofon

Redactie en postadres:
Sportvisserij Fryslân
Biensma 27
9001 XZ Grou

Telefoon: 0566-62 44 55
E-mail: info@sportvisserij.frl
Website: www.visseninfriesland.nl

